

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
СУМСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
ФАКУЛЬТЕТ ХАРЧОВИХ ТЕХНОЛОГІЙ
КАФЕДРА ТУРИЗМУ

РОБОЧА ПРОГРАМА

(СИЛАБУС)

ОК29. НАВЧАЛЬНА ПРАКТИКА

(номер ОК відповідно до ОПП)

(вид практики)

Реалізується в межах освітньо-професійної програми «ТУРИЗМ»
(назва)

за спеціальністю: ІЗ «Туризм та рекреація»
(шифр, назва)

на першому (бакалаврському) рівні вищої освіти
(рівень ВО, назва рівня ВО)

Розробники:

Олександр КОВАЛЕНКО, к.пед.н., доцент

Володимир ОНОПРИЄНКО, д.пед.н., професор

Лариса ЄПИК, к.і.н., доцент

Анна НОВИКОВА, к.с.-г.н., ст. викладач

Розглянуто,
схвалено та
затверджено на
засіданні кафедри
туризму

Протокол 16 від 09.06.2026 р.

Завідувач кафедри

Олександр КОВАЛЕНКО
(підпис)

Олександр КОВАЛЕНКО
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Погоджено:

Гарант освітньої програми

Олександр КОВАЛЕНКО
(підпис)

Олександр КОВАЛЕНКО
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Декан факультету, де реалізується освітня програма

Наталія БОЛГОВА
(підпис)

Наталія БОЛГОВА
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Рецензія на робочу програму (додається) надана: Ольга СЕРЕДА

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Лідія ДЯЧЕНКО

(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Методист відділу якості освіти, ліцензування та акредитації

Т. Бар
(підпис)

Тетяна Баранів
(Ім'я ПРІЗВИЩЕ)

Зареєстровано в електронній базі: дата: 22.07. 2026 р.

СНАУ, 2026 рік

Олександр КОВАЛЕНКО

Інформація про перегляд робочої програми (силабусу):

Навчальний рік, в якому вносяться зміни	Номер додатку до робочої програми з описом змін	Зміни розглянуто і схвалено		
		Дата та номер протоколу засідання кафедри	Завідувач кафедри	Гарант освітньої програми

ЗАГАЛЬНА ІНФОРМАЦІЯ ПРО ОСВІТНІЙ КОМПОНЕНТ

1.	Назва ОК	Навчальна практика
2.	Факультет/ кафедра	Факультет харчових технологій, Кафедра туризму
3.	Статус ОК	Обов'язковий
4.	Програма/Спеціальність (програми), складовою яких є ОК для обов'язкових ОК	Освітньо-професійна програма «Туризм». Першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю ІЗ «Туризм та рекреація». Кваліфікація: відсутня
5.	Рівень НРК	6 рівень
6.	Семестр та тривалість вивчення	Денна: 4 семестр, 5 тижнів Заочна: 2 семестр, 5 тижнів
7.	Кількість кредитів ЄКТС	5 кредитів ЄКТС (150 годин)
8.	Мова навчання	українська
9.	Викладач/Координатор освітнього компонента	к.пед.н., доцент Коваленко О. В.; д.п.н., професор Онопрієнко В. П.; к.і.н., доцент Єпик Л. І.; к.с.-г.н., ст. викладач Новікова А. В.
10.	Контактна інформація	Ауд. 211е (кафедра туризму). Понеділок з 13.00 до 16.00 год.
11.	Загальний опис освітнього компонента	Навчальна практика складається із трьох видів: туристично-рекреаційна, туристично-екскурсійна, туристично-спортивна. Проходження практики є важливою формою навчання студентів, яка покликана сформувати у майбутнього фахівця сфери туризму загальні і фахові компетентності, повніше розкрити індивідуальні здібності студентів, виховати потребу поповнювати свої знання та творчо їх використовувати, закріпити одержані теоретичні знання, отримані під час навчання та удосконалити відповідні компетентності, для подальшого використання їх у реальних ринкових чи виробничих умовах.
12.	Мета освітнього компонента	Головною метою ОК29, який має назву Навчальна практика та складається із трьох видів туристично-рекреаційна, туристично-екскурсійна, туристично-спортивна, є: ознайомлення здобувачів зі специфікою майбутньої спеціальності, отримання первинних професійних умінь і навичок із загально-професійних та спеціальних (фахових) дисциплін. Основними завданнями навчальної практики є узагальнення, систематизація набутих здобувачами теоретичних знань.
13.	Передумови вивчення ОК:	Освітній компонент базується на дисциплінах: «Туристичні ресурси та технології їх використання», «Туристичне країнознавство», «Історико-культурна діяльність в туризмі», «Екологічний туризм», «Географія туризму», «Основи туризмознавства», «Організація анімаційної діяльності», «Основи рекреації та курортної справи».
13.1	Зв'язок з іншими освітніми компонентами ОП	

13.2	Матеріально-технічне забезпечення реалізації ОК	Вимоги до бази практики: Практика здобувачів вищої освіти проводиться в учбових корпусах, на території Сумського НАУ та виробничих базах університету.
14.	Політика академічної доброчесності	У випадку, якщо здобувач здає роботу іншого здобувача як свою власну, така робота анулюється і виконується повторно. У випадку списування – повторне складання відповідного завдання. У випадку використання текстових запозичень без належного цитування (академічний плагіат) – робота анулюється.
15.	Посилання на курс у системі Moodle	https://cdn.snau.edu.ua/moodle/course/view.php?id=6056

РЕЗУЛЬТАТИ НАВЧАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ ТА ЇХ ЗВ'ЯЗОК З ПРОГРАМНИМИ РЕЗУЛЬТАТАМИ НАВЧАННЯ

Результати навчання за ОК: Після вивчення освітнього компонента студент очікувано буде здатен...»	Програмні результати навчання, на досягнення яких спрямований ОК (зазначити номер згідно з нумерацією, наведеною в ОП)															Як оцінюється РНД
	ПРН ₁	ПРН ₂	ПРН ₃	ПРН ₄	ПРН ₅	ПРН ₇	ПРН ₁₂	ПРН ₁₃	ПРН ₁₅	ПРН ₁₇	ПРН ₁₈	ПРН ₁₉	ПРН ₂₀	ПРН ₂₁	ПРН ₂₃	
ДРН 1. Застосовувати базові поняття теорії туризму, нормативно-правову базу та стандарти якісного обслуговування під час вивчення операційної діяльності суб'єктів турбізнесу, а також класифікації видів і форм туризму.	x	x	x													Підготувати і захистити звітну документацію з практики у відповідності до вимог та положень університету.
ДРН 2. Оцінювати рекреаційно-туристичний потенціал конкретної території та пояснювати особливості просторової організації локальних дестинацій, туристичних центрів і маршрутів.				x	x											
ДРН 3. Брати участь у поетапній розробці,						x							x			

формуванні та опрацюванні шляхів просування туристичного продукту, виявляючи проблемні ситуації в процесі моделювання турів та пропонуючи рішення для їх усунення.																
ДРН 4. Застосовувати навички продуктивного та толерантного спілкування зі споживачами послуг та експертами галузі, аргументовано відстоюючи власну позицію під час виконання практичних завдань.							X	X	X			X				
ДРН 5. Адекватно оцінювати та управляти власними знаннями й навчанням, приймати відповідальні рішення в професійних ситуаціях, керуючись принципами етичного лідерства, патріотизму та залученості до питань національної безпеки й збереження Української державності.										X	X			X	X	

ЗМІСТ ОСВІТНЬОГО КОМПОНЕНТА (ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ПРАКТИКИ)

Тема. Перелік питань, що будуть розглянуті в межах теми (практичної підготовки)	Розподіл в межах загальн. бюджету часу (годин)		Рекомендована література
	денна	заочна	
Проходження інструктажів	1	1	
Тема 1. Вивчити природно-рекреаційну та історико-культурну складову туристично-рекреаційного та інфраструктурного потенціалу місцевості, населеного пункту чи ОТГ, де Ви проживаєте за відповідним планом	50	50	Підручн./посібн.: 1-24. Метод.забезпечення: 25. Інші джерела: 26-34.
Тема 2. Підготувати промо-ролик або презентацію про туристичну привабливість місцевості, де Ви проживаєте	23	23	Підручн./посібн.: 1-24. Метод.забезпечення: 25. Інші джерела: 26-34.
Тема 3. Дати характеристику одному туристичному або екскурсійному маршруту Вашого регіону проживання та опис основних туристичних атракцій по ходу маршруту	25	25	Підручн./посібн.: 1-24. Метод.забезпечення: 25. Інші джерела: 26-34.
Тема 4. Підготувати опис 1-го туристичного маршруту, або 1-єї екологічної стежки, або 1-го екскурсійного маршруту в межах регіону Вашого проживання для можливості подальшого розміщення інформації на туристичних порталах відповідного регіону	40	40	Підручн./посібн.: 1-24. Метод.забезпечення: 25. Інші джерела: 26-34.
Оформлення звітної документації	10	10	Метод.забезпечення: 25.
Захист звітів з практики	1	1	
Всього	150	150	

ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ (СУМАТИВНЕ ОЦІНЮВАННЯ)

№	Методи сумативного оцінювання	Бали / Вага у загальній оцінці	Дата складання
1.	Виконання програми практики. Збирання матеріалу для написання звіту з навчальної практики.	35 балів /35%	протягом практики
2.	Написання й оформлення звітної документації з практики: підготувати опис 1-го туристичного маршруту, або 1-єї екологічної стежки, або 1-го екскурсійного маршруту в межах регіону Вашого проживання для можливості подальшого розміщення інформації на туристичних порталах відповідного регіону.	35 балів / 35%	5-й тиждень
3.	Доповіді-презентації, відповіді та спільні обговорення	30 балів / 30%	5-й тиждень
	Всього	100 балів	

ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ (КРИТЕРІЇ ОЦІНЮВАННЯ)

Компонент	Незадовільно	Задовільно	Добре	Відмінно
	<i>0 балів</i>	<i>1-15 балів</i>	<i>16-29 балів</i>	<i>30-35 балів</i>
Виконання програми практики.	Здобувач вищої освіти систематично порушував установлені терміни виконання завдань. Вимоги щодо програми практики не виконано.	Здобувач вищої освіти не дотримувався календарного плану проходження практики. При цьому більшість вимог виконано, але окремі пункти змісту практики відсутні або недостатньо розкриті.	Здобувач вищої освіти у цілому дотримувався календарного плану проходження практики, однак допускав відступи від рекомендацій, при цьому виконані усі вимоги програми практики.	Здобувач вищої освіти чітко дотримувався календарного плану проходження практики. Сумлінно та вчасно виконував усі вимоги програми практики. Ним запропоновано власне вирішення поставлених задач, продемонстровано активність, цілеспрямованість, креативність.
	<i>0 балів</i>	<i>1-15 балів</i>	<i>16-29 балів</i>	<i>30-35 балів</i>
Написання й оформлення звітної документації з практики	Звітна документація не відповідає встановленим вимогам щодо змісту, не містить належної інформації про зміст, форму організації діяльності, здійснюваної під час проходження практики, містить грубі змістові помилки.	Програму практики виконано на задовільному рівні, її результати висвітлено у звітній документації, яка при цьому містить певні неточності або не містить важливої інформації, або мають місце інші суттєві зауваження до змісту звітної документації.	Звітна документація у цілому висвітлює необхідну інформацію, передбачену вимогами, містить високу позитивну оцінку керівника, однак наявні несуттєві зауваження. Із звітної документації можна зробити висновок, що програму практики виконано повною мірою і належним чином.	Звітна документація містить усю необхідну інформацію щодо процесу організації та результатів проходження практики. Програму практики виконано повною мірою і належним чином.
	<i>0 балів</i>	<i>1-15 балів</i>	<i>16-26 балів</i>	<i>27-30 балів</i>
Доповіді-презентації, відповіді та спільні обговорення	За наявності негативної характеристики керівника позитивна оцінка практики є неможливою. У випадку, якщо здобувач вищої освіти не виконав програму практики хоча б за одним з етапів практики виставляється загальна негативна оцінка з результатами проходження практики.	Здобувач вищої освіти не дає задовільних відповідей по суті поставлених запитань, не орієнтується у програмі практики або в окремих її частинах, або припускається грубих помилок, що дають змогу зробити висновок про невиконання або неналежне виконання програми практики, свідчать про відсутність реальних результатів практики і набутих практичних навичок та вмінь.	Здобувач вищої освіти демонструє належні знання, переважно орієнтується у змісті поданої звітної документації та в програмі практики, однак у відповідях на запитання припускається окремих неточностей.	Здобувач вищої освіти демонструє належні знання, вільно орієнтується у змісті поданої звітної документації та в програмі практики в цілому, чим підтверджує її виконання; надає правильні й аргументовані відповіді на всі запитання з програми практики.

ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ (ФОРМАТИВНЕ ОЦІНЮВАННЯ)

№	Елементи формативного оцінювання	Дата
1	Усний зворотній зв'язок від керівників практики та здобувачів освіти.	Під час проходження навчальної практики.
2	Перевірка та обговорення керівником і здобувачем освіти звітної документації з початкової практики.	Після завершення термінів навчальної практики.
3	Усний зворотний зв'язок на звітну документацію з практики.	Після захисту звітної документації з навчальної практики.

ОЦІНЮВАННЯ ЗА ОСВІТНІМ КОМПОНЕНТОМ (ШКАЛА ОЦІНЮВАННЯ ECTS)

За шкалою ECTS	За 100-бальною шкалою	За національною шкалою	Визначення*
A	90-100	відмінно	<i>відмінно</i> – відмінне виконання з невеликою кількістю неточностей
B	82-89	добре	<i>дуже добре</i> – вище середнього рівня з кількома несуттєвими помилками
C	75-81		<i>добре</i> – в цілому правильно виконана робота з незначною кількістю помилок
D	69-74	задовільно	<i>задовільно</i> – непогано, але зі значною кількістю недоліків
E	60-68		<i>достатньо</i> – виконання задовольняє мінімальні критерії
FX	42-59	незадовільно з можливістю повторного складання	<i>незадовільно</i> – потрібно працювати перед тим, як отримати позитивну оцінку
F	0-41	незадовільно з обов'язковим повторним курсом	<i>незадовільно</i> – необхідна серйозна подальша робота з повторним вивченням курсу

* *Примітка 5: при формі підсумкового контролю «залік» - 0-59 – не зараховано, 60-100 – зараховано*

НАВЧАЛЬНІ РЕСУРСИ (ЛІТЕРАТУРА)

Основні джерела

Підручники, посібники:

1. Байлик С. І., Кравець О. М. Організація анімаційних послуг в туризмі : навч. посіб. Харків: ХНАМГ, 2024. 197 с.
2. Вишневська О. О., Парфіненко А. Ю., Сідоров В. І. Туристичне країнознавство : підручник. Харків : ХНУ імені В. Н. Каразіна, 2024. 594 с.
3. Віндюк В. А., Гурова Д. Д., Корнієнко О. М. Рекреалогія та курортна справа: навчальний посібник для студентів спеціальностей «Готельно-ресторанна справа», «Туризм». Запоріжжя : НУ «Запорізька політехніка», 2022. 268 с.
4. Галасюк С. С., Нездоймінов С. Г. Організація туристичних подорожей та екскурсійної діяльності : навч. посіб. Друге видання, доповнене і допрацьоване. Херсон : ОЛДІ-ПЛЮС, 2023. 248 с.
5. Григор'єв Ю. О. Туристичні ресурси України. Київ : «Знання», 2022. 352с.
6. Джинджоян В. В. Основи туризмознавства: навч. посіб. / В. В. Джинджоян, Н. А. Горожанкіна, З. В. Бойко. Київ : Видавець ФОП Піча Ю. В., 2022. 246 с.
7. Демко В. С., Колокольчикова І. В. Основи туристичної діяльності : теорія і практика : навчальний посібник. Запоріжжя : ТДАТУ, 2025. 207 с.
8. Івченко А. Міста України. Довідник. Київ : НВП «Картографія», 2025. 656 с.
9. Історико-культурні заповідники. Плани організації територій / за ред. В. В. Вечерського; відп. за вип. А. І. Звіряка. Київ, 2025. 256 с.
10. Кифяк В. Ф. Організація туристичної діяльності в Україні. Чернівці : Книга ЧЧІ. 2023. 300 с.
11. Кравець О. М. Організація анімаційних послуг в туризмі : навч. посібник. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2024. 335 с.
12. Козловський О. Ю., Борисюк Б. В. Екологічний туризм : навч. посіб. Житомир : Вид-во ЖДУ ім. І.Франка, 2023. 202 с.
13. Кулиняк І. Я., Карий О. І., Прокопишин-Рашкевич Л. М., Огінок С. В., Бондаренко Ю. Г. Європейський досвід популяризації історичної спадщини та культурного туризму: навчальний посібник. Львів: Растр-7, 2023. 254 с.
14. Ладичук М. Організація анімаційних послуг у туризмі та готелях. Київ : НМЦ вищої та фахової передвищої освіти, 2026. 189 с.
15. Любіцева О. О. Основи туризмознавства : навчальний посібник. Київ : Київський національний університет імені Тараса Шевченка, 2025. 151 с.
16. Мальська М. П. Туристичне країнознавство. Європа: навчальний посібник. Київ : Видавництво «ЦУЛ», 2024. 224 с.
17. Мальська М. П. Туристичне країнознавство. Азія та Океанія: навчальний посібник. Київ : Видавництво «ЦУЛ», 2025. 184 с.
18. Мальська М. П., Антонюк Н. В., Занько Ю. С., Ганич Н. М. Країнознавство. Теорія та практика : навч. посіб. Київ : Центр навч. л-ри, 2024. 528 с.
19. Організація туризму: навч. посіб. /І. М. Писаревський, С. О. Погасій, М. М. Покоłodна та ін.; за ред. І. М. Писаревського. Харків : ХНАМГ, 2023. 541 с.
20. Петранівський В. Л., Рутинський М. Й. Туристичне краєзнавство: навч. посіб. Київ: Знання, 2024. 575 с.
21. Покоłodна М. М. Туристські ресурси України : підручник / М. М. Покоłodна, Т. В. Гордієнко, І. Л. Полчанінова ; Харків. нац. ун-т міськ. госп-ва ім.

О. М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2022. 222 с.

22. Рутинський М. Й. Замковий туризм в Україні. Київ: Центр учбової літератури, 2023. 431 с.

23. Тарасова В. В., Нестерчук І. К., Ковалевська І. М., Осіпчук А. С. Географія туризму. Екологічний туризм : підручник. Житомир, 2022. 252 с.

24. Фоменко Н. В. Рекреаційні ресурси та курортологія : навч. посібник. Київ : Центр навчальної літератури, 2024. 312 с.

Методичне забезпечення:

25. Коваленко О.В., Єпик Л.І., Онопрієнко В.П., Дяченко Л.А., Новікова А.В. Методичне забезпечення освітнього процесу: Програма виконання навчальної практики для здобувачів першого (бакалаврського) рівня вищої освіти за спеціальністю ІЗ Туризм та рекреація / редактор О.В. Коваленко. Суми, 2026. 20 с.

Інші джерела:

26. Ваш гід в законодавстві України / Законодавство України. URL: <http://kodeksy.com.ua/index.htm>

27. Закон України «Про туризм» від 15 вересня 1995р. URL : <https://zakon5.rada.gov.ua/laws/show/324/95-%D0%B2%D1%80>.

28. Історико-культурний туризм: український та зарубіжний досвід. Збірник матеріалів Другої міжнародної науково-практичної конференції (Київ, 11 лютого 2022 р.). / Редкол.: І. Патриляк (голова), М. Маркова, О. Рєєнт, В. Капелюшний, І. Ілієв, О. Гончаров, М. Казьмирчук, Р. Конта, А. Коцур, В. Пилипенко, Н. Терес. Київ : Видавництво Ліра-К, 2022. 462 с.

29. Леоненко Н. А. Державне регулювання туристичної сфери: теорія, методологія, практика: монографія. Харків : НУЦЗУ, 2022. 324с.

30. Леоненко Н. А. Організація екскурсійної діяльності: конспект лекцій. Харків: НУЦЗУ, 2023. 167 с.

31. Мельниченко О. А., Шведун В. О. Особливості розвитку індустрії туризму в Україні : монографія. Харків : Вид-во НУЦЗУ, 2022. 153 с.

32. Невенченко А. І. Інфраструктура туризму : конспект лекцій. Івано-Франківськ : ІФНТУНГ, 2023. 95 с.

33. Суми. Запрошуємо до знайомства: Путівник / авт. тексту Д. В. Кудінов; ред. М. Л. Охрименко. Київ : Фолігрант, 2022. 160 с.

34. Туристична діяльність в Україні. Сайт Державної служби статистики України. URL:

http://www.ukrstat.gov.ua/operativ/menu/menu_u/tur.htm